

Klasa: UP/I 030-02/2011-01/037  
Urbroj: 580-05-11-74-011  
Zagreb, 1. prosinca 2011.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, temeljem članaka 30. i 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 79/09), te članka 46. stavka 5. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), u upravnom postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma protiv Hrvatske komore inženjera elektrotehnike sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 271 zastupane po punomoćniku Tinu Matiću, odvjetniku iz Zagreba, Vlaška 95, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj, dipl.iur., i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sa 91. sjednice, održane 1. prosinca 2011., donosi sljedeće

## RJEŠENJE

Postupak se obustavlja jer više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka.

### Obrazloženje

#### 1. Prethodno ispitivanje stanja na tržištu

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je u predmetu klasa: UP/I 030-02/2011-01/027 koji je pokrenut temeljem inicijative anonimnog podnositelja protiv Hrvatske komore inženjera građevinarstva, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 271, temeljem članka 32. točke 1. ZZTN-a provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu, te je između ostalog, dana 15. lipnja 2011. izvršila uvid u internet stranice Hrvatske komore inženjera elektrotehnike (dalje: HKIE) ([www.hkie.hr](http://www.hkie.hr)).

Uvidom u navedene internet stranice, Agencija je utvrdila kako HKIE primjenjuje Pravilnik o cijenama usluga («Narodne novine», broj 85/99; dalje: Cjenik), kojim su propisane cijene usluga ovlaštenih inženjera elektrotehnike. Navedeni Cjenik donesen je temeljem ranije važećeg Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu («Narodne novine», broj 47/98), i dužni su ga primjenjivati svi članovi HKIE. Statutom Hrvatske komore inženjera elektrotehnike («Narodne novine broj 82/09; dalje: Statut HKIE) previđene su sankcije za članove HKIE koji primjenjuju cijene niže od onih propisanih Cjenikom.

## 2. Postupak utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja

Nakon prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu provedenog temeljem članka 32. točke 1. ZZTN-a, Agencija je odlučila da postoje dostatne indicije za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog horizontalnog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a, te je temeljem članka 38. ZZTN-a donijela zaključak o pokretanju postupka utvrđivanja zabranjenog sporazuma klase: UP/I 030-02/2011-01/037, urbroj: 580-05-11-74-002, od 5. srpnja 2011.

Naime, člankom 8. stavkom 1. ZZTN-a zabranjeni su svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao cilj ili posljedica imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a osobito oni kojima se izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti.

Sporazumima u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a smatraju se osobito ugovori, pojedine odredbe ugovora, usmeni ili pisani dogovori među poduzetnicima te usklađena praksa koja je posljedica takvih dogovora, odluke poduzetnika ili udruženja poduzetnika, opći uvjeti poslovanja i drugi akti poduzetnika koji jesu ili mogu biti sastavni dio ugovora i slično, neovisno o tome jesu li takvi sporazumi sklopljeni između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (horizontalni sporazumi) ili između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (vertikalni sporazumi).

Postupak utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma pokrenut je kako bi se utvrdile sve okolnosti i činjenice u ovom predmetu potrebne za donošenje odluke. Stoga je Agencija od HKIE zatražila i očitovanje o primjeni Cjenika i dostavu podataka o možebitnim stegovnim postupcima pokrenutim protiv ovlaštenih inženjera elektrotehnike zbog nepridržavanja propisanih cijena usluga.

### 2.1. Primijenjeni propisi

Agencija je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenila odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu) te Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 47/09; dalje: ZUP), kojim se uređuju pitanja provedbe upravnog postupka pred Agencijom u dijelu koji nije propisan odredbama ZZTN-a, kao posebnog zakona, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a.

Agencija je također izvršila uvid u odredbe Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 152/08), kao posebnog zakona koji uređuje predmetnu materiju i kojim je, između ostalog, propisano osnivanje HKIE i neke od njezinih djelatnosti. Nadalje, izvršila je uvid i u odredbe ranije važećeg Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu («Narodne novine», broj 47/98), u Statut Hrvatske komore inženjera elektrotehnike («Narodne novine broj 82/09), te u Pravilnik o cijenama usluga («Narodne novine», broj 85/99).

### 2.2. Hrvatska komora inženjera elektrotehnike

HKIE je udruženje poduzetnika koji obavljaju djelatnost ovlaštenih inženjera elektrotehnike. Prije osnivanja Hrvatske komore inženjera strojarstva, ovlašteni inženjeri elektrotehnike su, zajedno s ovlaštenim inženjerima građevinarstva, ovlaštenim arhitektima i ovlaštenim inženjerima strojarstva, bili članovi Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu,

osnovanoj temeljem ranije važećeg Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu.

HKIE je samostalna strukovna organizacija čuva ugled, čast i prava ovlaštenih inženjera elektrotehnike, promiče, zastupa i usklađuje njihove zajedničke interese pred državnim i drugim tijelima u zemlji i inozemstvu te skrbi da ovlašteni inženjeri elektrotehnike savjesno i u skladu sa zakonom i javnim interesom obavljaju svoje poslove.

Temeljem članka 85. Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji i članka 6. Statuta, djelatnost HKIE-a čine poslovi koje HKIE obavlja na temelju javnih ovlasti u skladu sa Zakonom o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji, kao i drugi poslovi određeni Statutom. HKIE, između ostalog, uspostavlja i vodi imenik ovlaštenih inženjera elektrotehnike, izdaje i oduzima pečat i iskaznicu ovlaštenom inženjeru elektrotehnike, obavlja nadzor nad radom ovlaštenih inženjera elektrotehnike, uspostavlja i vodi evidenciju o stegovnim i arbitražnim postupcima, unaprjeđuje inženjersku djelatnost u cilju zaštite javnog interesa i interesa trećih osoba, promiče materijalne interese ovlaštenih inženjera elektrotehnike, štiti materijalne interese naručitelja usluga organiziranjem obveznog osiguranja od profesionalne odgovornosti te nadzire samostalne urede, zajedničke urede, projektantska društva, odnosno druge pravne osobe u kojima rade ovlašteni inženjeri elektrotehnike, obavljaju li svoje poslove u skladu sa zakonom.

Člankom 9. Statuta određeno je kako su članovi komore fizičke osobe koje u sklopu zadaća svoje struke obavljaju poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora u svojstvu odgovorne osobe, s pravom uporabe strukovnog naziva ovlašteni inženjer elektrotehnike, u skladu sa Zakonom o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji.

### 2.3. Očitovanja HKIE i utvrđenja Agencije

Na zahtjev Agencije za dostavom očitovanja o primjeni Cjenika i dostavi podataka o možebitnim stegovnim postupcima pokrenutim protiv ovlaštenih inženjera strojarstva zbog nepridržavanja propisanih cijena usluga, Agencija je 26. srpnja 2011. zaprimila očitovanje HKIE u kojem se u bitnome osporavaju navodi Agencije iz zaključka o pokretanju postupka, te se navodi kako HKIE do sad nije pokrenuo niti jedan stegovni postupak zbog nepridržavanja propisanih cijena usluga ovlaštenih inženjera elektrotehnike.

Temeljem prikupljenih podataka Agencija je utvrdila kako je Cjenikom koji primjenjuje HKIE i koji se nalazi na službenim internet stranicama HKIE-a ([www.hkie.hr](http://www.hkie.hr)), uređen obračun naknade za rad arhitekata i inženjera (izvršitelja) za poslove izrade dokumenata prostornog uređenja, izrade projekata i tehničkog savjetovanja investitora i nadzora nad gradnjom.

Cjenik je donijela Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu temeljem tada važećeg Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, a HKIE ga primjenjuje od svog osnivanja do danas.

Naime, Zakonom o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine, broj: 152/08), stavljen je van snage Zakon o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu („Narodne novine“, broj 47/98), ali je člankom 160. Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji određeno da će komore, do donošenja i stupanja na snagu odgovarajućeg akta pojedine komore, primjenjivati navedeni Cjenik koji je objavljen u „Narodnim novinama“, broj 85/99.

Budući da je člankom 153. stavkom 3. Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji određeno da HKIE počinje s radom na dan upisa u sudski registar, a uvidom u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu, Agencija je utvrdila da je HKIE u isti upisan 21. srpnja 2009. slijedom čega je Agencija utvrdila kako HKIE Cjenik primjenjuje od 21. srpnja 2009.

#### 2.4. Mjerodavno tržište

Prema odredbi članka 7. ZZTN-a, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište se, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Temeljem članka 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Temeljem članka 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Uzimajući u obzir činjenicu da su članovi HKIE-a ovlaštene inženjeri elektrotehnike, koji sukladno odredbama Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji, pružaju usluge projektiranja i stručnog nadzora građenja u okviru poslova elektrotehničke struke, te da je Cjenikom uređen obračun naknade ovlaštenih inženjera elektrotehnike za pružanje navedenih usluga, Agencija je kao mjerodavno tržište u proizvodnom smislu utvrdila tržište pružanja usluga od strane ovlaštenih inženjera elektrotehnike.

Temeljem odredbi Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji, djelatnosti prostornog uređenja, projektiranja i stručnog nadzora građenja u okviru zadaća svoje struke može obavljati fizička osoba koja ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlaštene arhitekt ili ovlaštene inženjer. Pravo uporabe strukovnog naziva ovlaštene arhitekt, ovlaštene inženjer građevinarstva, ovlaštene inženjer strojarstva i ovlaštene inženjer elektrotehnike i članstvo u komori stječe se rješenjem o upisu u odgovarajući imenik članova odgovarajuće komore.

Iz navedenog proizlazi kako su svi poduzetnici koji u Republici Hrvatskoj obavljaju djelatnosti prostornog uređenja, projektiranja i stručnog nadzora građenja u okviru zadaća elektrotehničke struke, dakle ovlaštene inženjeri elektrotehnike, ujedno i članovi HKIE-a, stoga je Agencija, sukladno članku 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu utvrdila cjelokupan teritorij Republike Hrvatske.

Slijedom navedenog Agencija je u smislu članka 5. i članka 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, kao mjerodavno tržište odredila tržište pružanja usluga od strane ovlaštenih inženjera elektrotehnike u Republici Hrvatskoj.

## 2.5. Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku

ZZTN u članku 48. stavku 1. propisuje obvezu Agencije da strankama u postupku prije zakazivanja usmene rasprave dostavi pisanu Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku (dalje: Obavijest), kako bi im osigurala mogućnost da se izjasne o svim relevantnim činjenicama i okolnostima.

Stoga je Agencija, nakon što je preliminarno utvrdila relevantne činjenice i okolnosti, temeljem članka 48. ZZTN-a, HKIE dostavila Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku klasa: UP/I 030-02/2011-01/037, urbroj: 580-05-11-74-005, od 15. rujna 2011., kako bi mu osigurala mogućnost da se izjasni o svim utvrđenim činjenicama i okolnostima, te je pozvala HKIE da u roku od mjesec dana od dana primitka Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, u pisanom obliku dostavi primjedbe na istu, kao i da predloži eventualno saslušanje dodatnih svjedoka i izvođenje dodatnih dokaza.

## 2.6. Očitovanje HKIE-a na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku

Agencija je 24. listopada 2011. HKIE-a kojim se isti očituje na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, u kojem HKIE u bitnome navodi kako je Zakonom o prostornom uređenju i građenju («Narodne novine», broj 76/07, 38/09, 55/11 i 90/11) propisano da su naručitelji izrade nacrt dokumenta prostornog uređenja, usluga, projekata i drugih dokumenata obvezni primjenjivati i pridržavati se cjenika usluga komora ovlaštenih arhitekata i inženjera, dok je Zakonom o javnoj nabavi («Narodne novine», broj 117/07 i 125/05) propisano da kriteriji na kojem javni naručitelj temelji ponudu ne smiju utjecati na primjenu odredaba kojima je propisana novčana naknada za određene usluge, iz čega, prema mišljenju HKIE-a, proizlazi kako i navedena dva zakona propisuju obvezu pridržavanja Cjenika.

HKIE nadalje navodi kako čak i kad bi Cjenik predstavljao nedopušteni sporazum, isti se ne bio mogao smatrati zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a, s obzirom na to da je Cjenik donesen radi zaštite interesa potrošača i radi zaštite javnog interesa za kvalitetnom i ekonomski isplativom gradnjom pa time pridonosi unapređenju proizvodnje ili distribucije usluga ili promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja ili pruža potrošačima razmjernu korist.

HKIE se je u svom očitovanju pozvao i na Direktivu o uslugama na unutarnjem tržištu 2006/123/EC Europske unije (OJ 2006 L 376/36; dalje: Direktiva), iako se Agencija u Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku od 15. rujna 2011. nije pozivala na tu Direktivu. HKIE je sam istaknuo da navedena Direktiva do ulaska Republike Hrvatske u EU ne predstavlja primarni izvor prava u Republici Hrvatskoj. Međutim, koristeći kriterije iz navedene Direktive, kao pomoćno sredstvo tumačenja hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, osobito u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju tih propisa, HKIE smatra kako se Cjenik, čak i u slučaju da predstavlja ograničenje pružanju usluga može opravdati sukladno članku 16. Direktive ako nije diskriminatoran, odnosno ako se odnosi na sve pružatelje usluga, ako se njime štiti javni ili drugi opravdani interes, te ako se zaštita ne može postići nekim drugim sredstvom. S obzirom na to da se Cjenikom štiti opravdani interes, kvalitetna i ekonomski isplativa gradnja, a koji se ne može zaštititi drugim sredstvom, te da Cjenik nije diskriminatoran jer omogućuje svima da pod jednakim uvjetima pružaju usluge, isti može ostati na snazi, zaključuje HKIE.

U prilog činjenici da Cjenik ne predstavlja zabranjeni sporazum HKIE navodi i presudu Suda EU u združenim predmetima Cipolla i ostali protiv Fazari i ostali (C-94/04 i C-202/04) iz koje proizlazi kako cit. «*članci 10 EC, 81 EC i 82 EC ne isključuju pravo država članica da*

*temeljem nacrta prijedloga stručnog tijela, kao što je odvjetnička komora donese propis kojim će se određivati minimalne cijene usluga».*

Nadalje, HKIE navodi kako je i Ustavni sud Republike Hrvatske rješenjem broj: U-I-990/99, od 15. ožujka 2000. utvrdio kako je Zakon o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu kao i Statut Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu («Narodne novine», broj 40/99, 112/99, 85/05 i 147/05 – pročišćeni tekst) u cijelosti u skladu s Ustavom Republike Hrvatske.

Zaključno, HKIE navodi kako je 2000. godine Agencija provodila postupak utvrđivanja predstavlja li Pravilnik o cijenama usluga, koji je primjenjivala Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu, zabranjeni sporazum te je isti obustavljen. S obzirom da je Cjenik koji je predmet ovog postupka istovjetan navedenom pravilniku, HKIE navodi kako sukladno načelu *ne bis in idem*, Agenciji nije dopušteno dvaput odlučivati o istoj pravnoj stvari.

## 2.7. Usmena rasprava

Radi pružanja mogućnosti stranci da se u postupku očituje o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja, Agencija je 7. studenog 2011., temeljem odredbe članka 50. stavka 1. ZZTN-a, održala usmenu raspravu.

Na usmenoj raspravi HKIE se očitovao kako Agencija nije u konkretnom predmetu uopće odredila predmet postupanja, jer Cjenik ima preko 260 članka od čega su oko 240 članaka opće naravi koji definiraju sadržaj određenih poslova primjerice definira se sadržaj idejnog projekta, izvedbenog projekta i slično, te bi Agencija morala definirati točno u kojim člancima navedenog Pravilnika pronalazi povrede pravila o tržišnom natjecanju, ukoliko takve povrede uopće ima. Nadalje HKIE navodi kako ne primjenjuje navedeni cjenik jer ga po prirodi stvari ne može primjenjivati već ga eventualno mogu primjenjivati samo članovi HKIE.

HKIE je nadalje naveo kako nije pokrenuo ni jedan stegovni postupak zbog nepridržavanja Cjenika te kako se od pokretanja predmetnog postupka nije promijenilo ništa u postupanju HKIE-a. Također, HKIE navodi kako niti on niti njegovi članovi nisu poduzetnici niti se Cjenikom određuje cijena pružanja usluga na tržištu, već se Cjenikom određuje cijena rada članova HKIE-a s obzirom da su isti zaposleni u drugim poduzetnicima koji nisu dužni primjenjivati Cjenik te mogu određivati cijene koje god žele, pa stoga Cjenik nikako ne može djelovati na tržište.

HKIE je predložio da Agencija prekine vođenje ovog postupka do odluke Upravnog suda Republike Hrvatske o zahtjevu za izuzeće predsjednice Vijeća, jer u ovom trenutku, po mišljenju HKIE, nisu ispunjeni uvjeti za nastavak vođenja ovog postupka dok Upravni sud Republike Hrvatske ne odluči o navedenom zahtjevu. Također HKIE je predložio da Agencija zastane sa postupanjem u ovom postupku do primitka očitovanja Ministarstva za zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o sukladnosti Cjenika sa odredbama Zakona o javnoj nabavi i Zakona o prostornom uređenju i građenju.

Agencija je 18. studenog zaprimila podnesak HKIE-a, u kojem se u bitnome navodi kako Cjenikom nisu utvrđene minimalne cijene, već su cijene određene u rasponu čime se zadržava minimalna kvaliteta usluga ovlaštenih inženjera i arhitekata te se štite i investitori i javni interes u graditeljstvu od nekvalitetno izvedenih radova u slučaju nižih cijena od onih navedenih u Cjeniku kao i od previsokih cijena.

U privitku navedenog podneska, HKIE je dostavio presliku očitovanja Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (dalje: Ministarstvo), klasa: 360-01/11-01/234, urbroj: 531-1-11-2, od 7. studenog 2011. U navedenom očitovanju Ministarstvo navodi kako

prema njihovom mišljenju, Cjenik ne predstavlja zabranjeni sporazum u smislu odredbi ZZTN-a, jer je isti donesen radi zaštite javnog interesa, kao i radi zaštite potrošača, te jer je isti nužan za osiguravanje minimalnih standarda kvalitete, a ne postoje efikasniji i blaži instrumenti kojima bi se postigla zaštita potrošača, zaštita javnog interesa i kvaliteta pružanja predmetnih usluga.

Ministarstvo nadalje navodi kako je poznato sa činjenicom da je u većini zemalja Europske unije napušten takav pristup, te da prema mišljenju Europske komisije i suda EU, propisivanje cijena od strane strukovnih komora predstavlja ograničavanje tržišnog natjecanja, kao i da su u državama koje su ukinule propisivanje cijena pale cijene predmetnih usluga. Međutim, Ministarstvo smatra kako bi smanjivanje cijena usluga ovlaštenih arhitekata i inženjera u Hrvatskoj utjecalo na minimum kvalitete tih usluga, pri čemu je potrebno primijeniti «test proporcionalnosti» kako je to predložila Europska komisija u Izvešću o tržišnom natjecanju u profesionalnim uslugama (*Communication from the Commission - Report on Competition in Professional Service*, COM/2004 83 final). Sukladno navedenom testu Ministarstvo smatra kako je propisivanje cijena u predmetnom slučaju nužno, objektivno opravdano, proporcionalno i služi zaštiti javnog interesa s obzirom da ovlašteni arhitekti i inženjeri u pružanju svojih usluga imaju i javne ovlasti jer su njihovi projekti sastavni dijelovi akata javnopravnih tijela kojim se odlučuje o pravima i obvezama pravnih subjekata, pa bi u slučaju nedostatne kvalitete istih bio ugrožen i javni interes.

### 3. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju činjenica koje je Agencija utvrdila savjesnom i detaljnom ocjenom svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), na temelju članka 30. i 31. ZZTN-a, na 91. sjednici, održanoj 1. prosinca 2011. godine, razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se obustavi postupak pokrenut po službenoj dužnosti protiv HKIE radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, jer više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi:

Cjelokupno postupanje HKIE posljedica je izričite odredbe Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji, koji je odredio osnivanje četiri nove komore, među ostalima i HKIE, a u članku 160. tog zakona izričito je propisano da se do stupanja na snagu odgovarajućeg akta pojedine komore, pa tako i HKIE primjenjuje Pravilnik o cijenama donesen temeljem ranije važećeg Zakona o hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, a koji je objavljen u „Narodnim novinama“, broj 85/99.

Zbog navedenog ne postoje pravne pretpostavke za daljnje vođenje postupka protiv HKIE, jer mu je drugi zakon, u konkretnom slučaju Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji dao ovlast za takvo postupanje izričito ga obvezujući na primjenu upravo predmetnog Cjenika, do donošenja novog Cjenika HKIE.

Budući da su predmetnim Cjenikom, koji je HKIE obavezan primjenjivati do donošenja svog Cjenika, određene najniže i najviše naknade za obavljanje usluga koje pružaju njihovi članovi, HKIE je u dijelu koji se odnosi na primjenu starog Cjenika uskladio svoje poslovanje s navedenom obvezom, ali je propustio donijeti svoj Cjenik, iako je i to bila njegova izričita zakonska obveza.

Upravo zbog činjenice da je Zakonom o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji određena obveza donošenja novog cjenika HKIE, ali je propušteno propisati razuman rok za ispunjenje te obveze, Agencija nema pravnih pretpostavki za daljnje vođenje postupka u ovom predmetu.

Međutim, iako Agencija zbog navedenog nije u mogućnosti u ovom predmetu nastaviti vođenje postupka, sukladno odredbi članka 25. stavka 3. ZZTN-a ovlaštena je donositi mišljenja o sukladnosti važećeg Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji, kao i o sukladnosti Pravilnika o cijenama usluga s odredbama ZZTN-a, u cilju promicanja znanja o tržišnom natjecanju, odnosno podizanja razine svijesti i informiranosti o ulozi politike i prava tržišnog natjecanja. Stoga će Agencija nadležnom ministarstvu kao predlagaču zakona i HKIE dostaviti svoje mišljenje.

Takva mišljenja Agencija je već davala vezano uz obavljanje drugih profesionalnih djelatnosti, primjerice vezano uz obavljanje revizorskih usluga, predmet klase: 031-01/2006-01/77, urbroj: 580-05-07-26-78, od 18. travnja 2007. Prilikom davanja mišljenja Agencija vodi računa o tome da su slobodne profesije djelatnosti koje se na određeni način razlikuju od drugih djelatnosti na tržištu, odnosno da primjena prisilnih propisa, pa tako i ZZTN-a pravno i činjenično ne smije sprječavati obavljanje zadaća koje su tim djelatnostima posebnim propisima i mjerama utvrđene.

U svom mišljenju Agencija će naročito naglasiti nedorečenost Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnju, koji je člankom 160. izričito propisao da se do stupanja na snagu odgovarajućeg akta pojedine komore primjenjuje Cjenik donesen temeljem ranije važećeg Zakona o hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, ali je istovremeno propustio propisati rok u kojem su novo osnovane komore to dužne napraviti.

Nesporno je da je volja zakonodavca bila da novo osnovane komore, kad se za to steknu uvjeti donesu svoje Pravilnike o cijenama, a koji neće biti suprotni prisilnim propisima Republike Hrvatske, pa tako niti Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja.

Omaškom zakonodavca da propiše razuman rok u kojem su to komore dužne napraviti nastala je situacija u kojoj je od stupanja na snagu navedenog zakona prošlo više od 3 godine, a HKIE i dalje, sukladno zakonskoj odredbi, primjenjuje Cjenik iz 1999. godine.

Pravo i politika tržišnog natjecanja su vrlo dinamična grana prava, te su se za to vrijeme i pravila o zaštiti tržišnog natjecanja kao i sudska praksa značajno promijenili, kako u EU tako i u Republici Hrvatskoj. Navedeno je prepoznalo i Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja koje je u svom očitovanju klase: 360-01/11-01/234, urbroj: 531-1-11-2 od 2. studenoga 2011., dostavljenom od strane HKIE Agenciji dana 18. studenoga 2011. navelo kako je poznato sa činjenicom da je u većini zemalja Europske unije napušten takav pristup, te da prema mišljenju Europske komisije i suda EU, propisivanje posebice minimalnih cijena od strane strukovnih komora predstavlja ograničavanje tržišnog natjecanja, kao i da su u državama koje su ukinule propisivanje cijena pale cijene predmetnih usluga.

Stoga je Vijeće mišljenja da je HKIE obavezan u razumnom roku donijeti svoj Cjenik, koji bi, uz uvažavanje specifičnosti djelatnosti ovlaštenih inženjera strojarstva bio u cijelosti usklađen sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja.

Također, stajalište je Vijeća da se zakonom i podzakonskim aktima (prvenstveno Statutom HKIE i Cjenikom), umjesto minimalne cijene mogu propisati drugi uvjeti kojima bi se osigurala ravnoteža između osiguranja kvalitete usluga i poštivanja prisilnih propisa. Takvo rješenje trebalo bi predstavljati jamstvo korisnicima usluga ovlaštenih inženjera građevinarstva da će te usluge biti obavljene u skladu s pravilima struke, a ujedno bi omogućilo korisnicima usluga da se, između ostalih kriterija, i temeljem cijene odluče za pružatelja usluge.



S aspekta prava i politike tržišnog natjecanja nije poželjno niti primjereno kvalitetu usluge vezati isključivo uz njenu cijenu, budući da je cijena usluge rezultat troškova i očekivane dobiti svakog ovlaštenog inženjera strojarstva. Slijedom toga, cijene usluga svakog pojedinog ovlaštenog inženjera strojarstva morale bi se razlikovati, primjerice, s obzirom na broj zaposlenih, broj ureda u kojima obavlja posao, je li riječ o pružateljima usluga s većim zahtjevima u pogledu reprezentativnosti ureda, opreme, itd.

Zaključno, budući da je HKIE u svim svojim očitovanjima navodila činjenicu da ista nije i ne može biti stranka u postupku pred Agencijom, Vijeće ukazuje na odredbu članka 3. stavka 1. ZZTN koji daje definiciju pojma poduzetnika, pod čime se podrazumijevaju sve pravne i fizičke osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji i/ili prometu robe, odnosno pružanju usluga.

S obzirom da je HKIE udruženje poduzetnika, konkretno ovlaštenih inženjera strojarstva koji obavljaju gospodarsku djelatnost i sudjeluju u prometu robe, nedvojbeno je da bi se odredbe ZZTN-a u konkretnom slučaju primjenjivale i na HKIE, budući da primjena odredaba ZZTN-a, ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su HKIE u posebnim propisima utvrđene i zbog kojih je osnovan, u smislu članka 3. stavka 3. ZZTN-a.

Sukladno odluci Vijeća, odlučeno je kao u izreci ovoga rješenja.

#### Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 (trideset) dana računajući od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća  
za zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Spevec

#### Dostaviti:

1. Hrvatska komora inženjera elektrotehnike, Zagreb, Ulica grada Vukovara 271, putem punomoćnika, odvjetnika Tina Matića iz Zagreba, Vlaška 95.
2. Pismohrana